

فرهنگ معاصر
فارسی - عربی
جیبی

عنایت‌الله فاتحی‌نژاد



فرهنگ معاصر

راهنمای استفاده از فرهنگ

۱. یافتن واژه

آب: ۱. الماء، ج: المِیَاهُ ۲. الشَّرَابُ،
العَصِیرُ

نخست یک واحد واژگانی، اسم، فعل و یا اصطلاح فارسی بر اساس حروف الفبا با معادل یا معادل‌های عربی آن به عنوان مدخل اصلی یا سرمدخل آمده است.

آب آشامیدنی: مِیَاهُ الشَّرِبِ
آب آلوده: الماء المُلَوَّثُ / المَعَكَّرُ

سپس زیر مجموعه‌های آن که بیشتر حکم مثال دارند به دنبال آن آورده شده است.

آب از سرگذشتن: بَلَغَ السَّیْلُ الرَّبِیَّ
آب افتادن دهان: تَرَشَّحَ رِبْقُهُ

ضرب‌المثل‌ها، تعبیرات و کنایات را در پایان هر مدخل آورده‌ایم.

آزادی: ۱. الأَحْرَیَّةُ ۲. إِطْلَاقُ

السَّرَاحِ، إِخْلَاءُ السَّیْلِ ۳. العِتْقُ
[مقابل بردگی] || تظاهرکنندگان

خواستار آزادی دستگیرشدگان

می‌باشند: المُتَظَاهِرُونَ بِطَالِبُونَ

بِاطْلَاقِ سَرَاحِ الْمُعْتَقَلِیْنَ

مثال‌ها را گاه به صورت جمله و بعد از دو خط عمودی || پشت سر هم، و گاه در قالب ترکیب‌های وصفی یا اضافی آورده‌ایم.

۲. شماره‌گذاری معادل‌ها

برخوردن: ۱. [به چیزی] عَثَرَ (عُ
عُثُوراً) عَلَیْهِ ۲. [دو چیز به
یکدیگر] تَصَادَمَ ۳. [روبرو

چنانچه یک واژه فارسی دارای معانی متعدد و مختلف در زبان عربی باشد معادل‌ها را با شماره از

روستای آباد: الْقَرْيَةُ الْعَامِرَةُ / الْآهَلَةُ
 زمین آباد: الْأَرْضُ الْخَصْبَةُ /
 الْخَصْبِيَّةُ

آبادان: ← آباد

آبادانی: ۱. الْعُمْرَانُ ۲. الْخِصْبُ،
 الْخُصُوبَةُ || آبادانی کشور به عوامل
 بسیاری بستگی دارد: عُمْرَانُ الْبِلَادِ
 يَرْتَبِطُ بِعَوَامِلٍ مُتَعَدِّدَةٍ || کودها باعث
 آبادانی زمین می شوند: الْأَشْمِدَةُ تُسَبِّبُ
 خِصْبَ الْأَرْضِ

آباد شدن: ۱. عَمَرَ (عَمَرًا،
 عَمَارَةً) ۲. خَصَبَ (عِ خِصْبًا) ||
 زمینهای کشاورزی این منطقه آباد شده
 است: خَصَبَتْ الْأَرْضِي الرُّرَاعِيَّةُ فِي
 هَذِهِ الْمِنطَقَةِ

آباد کردن [جایی را]: ۱. عَمَّرَهُ ۲.
 [زمین کشاورزی را] أَحْصَبَهُ،
 خَصَّبَهُ || معادن طلا این منطقه را آباد
 کرده است: عَمَّرَتْ مَنَاجِمَ الذَّهَبِ هَذِهِ
 الْمِنطَقَةَ || رودخانه زمینهای کشاورزی را
 در این منطقه آباد کرده است: أَحْصَبَ
 النَّهْرُ الْأَرْضِي الرُّرَاعِيَّةَ فِي هَذِهِ الْمِنطَقَةِ

آبادی: ۱. ← آبادانی ۲. [روستا]
 الْقَرْيَةُ، ج: الْقَرَى؛ الْوَاحِدَةُ، ج:
 الْوَاهِاتُ

آباژور [جراغ رومیزی]: الْأَبْجُورُ،
 الْمِصْبَاحُ الْمُنْضِدِيُّ

آب انبار: خَزَّانٌ / مَخْرَزُنُ الْمِيَاهِ،
 الصُّهْرِيْجُ، ج: الصَّهَارِيْجُ

آب بند: السَّدُّ، الْمَسَاكُ

آب بندی: الْمَسِيكُ، الْكَيْتِيْمُ؛
 [ماشین] تَلْيِيْنُ مَحْرَكَةِ السِّيَّارَةِ،
 [کشتی] الْجَلْفَطَةُ

آب بندی کردن [چیزی را]:
 مَسَكْتُ، كَتَمْتُ؛ جَلْفَطْتُ || قايق را
 آب بندی کرد: مَسَكْتُ / كَتَمْتُ الرُّوْزِقَ ||
 کشتی را آب بندی کرد: جَلْفَطْتُ
 الثَّقِيْبَةَ

آب پاش: الرِّشَّاشَةُ، الْمِرْشَشَةُ
 ماشین آب پاش: عَرَبِيَّةُ الرُّشِّ

آب پاشی: الرُّشُّ

آب پاشی کردن / آب پاشیدن: رَشَّ
 (رَشَّأً) || زمین را آب پاشی کرد: رَشَّ
 الْأَرْضَ بِالْمَاءِ

آب پز: الْمَسْلُوقُ
 تخم مرغ آب پز: الْبَيْضُ الْمَسْلُوقُ

آب پز کردن [چیزی را]: سَلَقَهُ
 (سَلَقًا) || آشپز سب زمینی را آب پز
 کرد: سَلَقَ الطَّبَّاحُ الْبَطَّاطَا

آب تنی: السَّبَّاحَةُ

آب تنی کردن / شنا کردن: سَبَّحَ (سَبَّاحَةً)

آبجو: ماءُ الشَّعِيْرِ، الْجِعَّةُ، الْبِيْرَةُ

آب خوردن: ۱. [نوشیدن] شَرِبَ

(سَ شَرِبًا) الْمَاءَ ۲. [مزرعه و مانند
 آن ←] سِيرَابٌ شَدَنُ

آب دادن: ۱. [چیزی یا کسی را]:
 رَوَّاهُ (رَوَّيًّا)، سَقَّاهُ (سَقِيًّا)،
 رَوَّاهُ، أَرَوَّاهُ ۲. [فلزات و مانند آن
 را]: طَلَّاهُ (سَطَلِيًّا)، مَوَّهَهُ || النُّكُوْرُ
 را آب طلا داد: طَلَّى السُّوَّارَ بِمَاءِ
 الذَّهَبِ، مَوَّهَ السُّوَّارَ بِالذَّهَبِ، ذَهَبَ
 السُّوَّارَ

آب دار: [میوه و مانند آن]: الْيَابِغُ ||
 میوه دار این فصل رسیده و آبدارند:
 الْفَوَاكِهُ فِي هَذَا الْفَصْلِ نَاضِجَةٌ
 يَابِغَةٌ

آب دارخانه: الْمَسْقَاةُ

آب درمانی: الْعِلَاجُ الْمَائِيُّ

آب دهان انداختن: بَصَقَ (بَصْفًا)
 آبدیده: الْمَسْقِيُّ

آب فواید: الْفَوَايِدُ الْمَسْقِيَّةُ

آب راه: الْمَمَرُ الْمَائِيُّ

آب رسانی / آب رساندن: جَرَّ (جَرًّا)
 الْمِيَاهِ، أَوْصَلَ الْمِيَاهِ

آب رهای آبرسانی: مَشَارِيْعُ إِبْصَالِ
 الْمِيَاهِ

آب رفت: الْغَرِيْنُ

آب رفتن [بارجه و مانند آن]:
 انْحَمَسَ، تَقَلَّصَ

آب رفتی: الْغَرِيْنِيُّ

زمینهای آبرفتی: الْأَرْضِي الْغَرِيْبِيَّةُ
آبرنگ: الرَّسْمُ الْمَائِيُّ، اللَّوْحَةُ
 الْمَائِيَّةُ

آبرو: الْعُرْضُ، الشَّرْفُ، ماءُ الْوَجْهِ
آبرومند: الشَّرِيْفُ

آبرومندی: الشَّرَافَةُ

**آبروی [کسی را] بردن / آبروریزی
 کردن:** أَرَأَيْتَ ماءً وَجْهَهُ، طَعَنَ
 (طَعْنًا) فِي عِرْضِهِ، قَدَحَ
 (قَدْحًا) فِي عِرْضِهِ، شَوَّهَ
 سُمْعَتَهُ، أَسَاءَ إِلَى شَرَفِهِ، لَطَحَ
 سُمْعَتَهُ، فَضَحَهُ (فَضْحًا)

آبروی [کسی را] حفظ کردن: صَانَ
 (صِيَانَةً) عِرْضَهُ / ماءً وَجْهَهُ،
 حَقَّنَ (حَقْنًا) ماءً وَجْهَهُ

آبروی [کسی] رفتن: تَشَوَّهَ عِرْضَهُ،
 انْتَلَمَّ صِيْتَهُ، اِفْتَضَحَ

آبزبان: الْحَيَوَانَاتُ الْمَائِيَّةُ

آب زیرکانه: الدَّاهِي، الْكَيْسُ،
 الْمَاكِرُ، الْمُرَاوِعُ

آبستن: الْحَبْلِيُّ، الْحَامِلُ، ج:
 الْحَوَامِلُ

زن آبستن: الْمَرْأَةُ الْحَامِلُ / الْحَبْلِي
 روزگار آبستن حوادث است: الذَّهْرُ
 حَبْلِي بِالْحَوَادِثِ

آبستن شدن: حَمَلْتُ (حَمَلًا)،
 حَبِلْتُ (حَبَلًا)، أَصْبَحْتُ حَبْلِي